

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om NATO].

Af Holger K. Nielsen (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 26/11 98).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 94:

Forslag til lov om ændring af lov om VækstFonden, lov om statsgaranti til udviklingsvirksomhed og lov om påligning af indkomstskat til staten (ligningsloven). (Lån til meget risikobetonede udviklingsprojekter, medfinansiering af innovationsfonde og udviklingsselskaber og VækstFondens overtagelse af administrationen af loven om statsgaranti til udviklingsvirksomhed).

Af erhvervsministeren (Pia Gjellerup).

(Fremsat 18/11 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Vagn Christensen (S):

Socialdemokratiet kan varmt støtte ministerens lovforslag, fordi det har et sigte mod, at et større antal mindre og nyere virksomheder opnår nogle bedre muligheder for at skaffe kapital til risikobehæftede udviklingsprojekter.

Vi ved, at de innovative aktiviteter, der foregår i virksomhederne, har stor betydning for virksomhedernes langsigtede evne til at konkurrere og dermed også for Danmarks evne til at skabe fremtidige arbejdspladser.

Derfor støtter vi formålet med lovændringen, der sigter mod at udvide VækstFondens muligheder for at støtte innovative udviklingsaktiviteter i virksomhederne, vel at mærke en indsats, der i højere grad er målrettet mod de mindre og nyere virksomheder.

Socialdemokratiet er af den opfattelse, at lovforslaget skaber bedre rammebetingelser for det afgørende forsknings- og idéudviklingsarbejde og dermed en styrkelse af virksomhedernes såkaldte strukturelle konkurrenceevne. Vi mener derfor, at det er meget fornuftigt at lægge udviklingsselskaberne ind under VækstFonden. I dag ser vi jo ofte, at udviklingsselskaberne og fonden skyder kapital ind i de samme virksomheder.

Derfor anser vi ministerens forslag som et initiativ, der vil skabe en tættere kobling og styrke samarbejdet og dermed samfundets udbytte. Lovforslaget betyder også i tråd med OECD's seneste anbefalinger, at VækstFonden fremover vil kunne tilbyde kapital, hvortil der er knyttet kompetence til at gennemføre udviklingsprojekter, den såkaldte venturekapital, en kapitaltype, der på det teknologiske område vurderes at øge jobskabelsen og produktiviteten, og som efter Socialdemokratiets opfattelse vil øge sandsynligheden for, at en større andel af udviklingsprojekterne resulterer i levedygtige produkter og i en øget beskæftigelse.

Vi hilser også velkommen, at de miljømæssige og etiske aspekter i forhold til udviklingsprojekterne inddrages i vurderingerne. Det peger i en positiv retning, at erhvervspolitikken dermed kan understøtte miljøpolitikken. Her ved sikres det, at Danmarks fremtidige vækstområder i højere grad indtænker og indarbejder miljømæssige forhold i udviklingsprojekterne.

Vi kan ligeledes støtte ændringerne af den skattemæssige behandling af den finansiering, som VækstFonden yder, fordi det indebærer en likviditetslettelse for virksomhederne i forbindelse med udbetaling af medfinansieringen.

Sammenfattende mener Socialdemokratiet, at dette lovforslag styrker den erhvervspolitiske indsats i forhold til risikobehæftede innovations tiltag, og man kan sige, at vi på den måde er med til at sætte frø, som kan blive til en plante, som samfundet senere kan høste gevinsten af.

Socialdemokratiet kan derfor støtte lovforslaget og vil naturligvis medvirke til et konstruktivt udvalgsarbejde.

Svend Erik Hovmand (V):

I Venstre er vi glade for, ja, vi er faktisk stolte af VækstFonden. Fonden, som blev oprettet i 1992 under den daværende liberale borgerlige regering, har i sine første 6 leveår vist sin eksistensberettigelse ved at have synliggjort behovet for risikovillig kapital til nye udviklingsprojekter

og har da også gjort sit til at efterleve dette behov. Det vidner de mere end 800 projekter, som enten har fået projektf finansiering eller tilsagn om finansiering, faktisk meget godt om.

Men der findes stadig væk projekter specielt i nye eller små innovative virksomheder, hvor finansieringen fortsat er et problem. Vi har bemærket, at OECD har hæftet sig ved det problem. Vi har bemærket, at andre lande i den vestlige del af verden er opmærksom på dette problem.

Derfor er vi i Venstre overordentlig interesseret i at se nærmere på en ændret struktur af erhvervsfremmeindsatsen på dette meget vigtige område, som regeringen nu også tager fat på med lovforslaget her.

Jeg skal ikke gå i dybden med de 5-6 overordnede ændringer af det nuværende regelgrundlag for VækstFonden og statsgaranti for udviklingsselskaber, som ligger i erhvervsministerens forslag, men jeg vil godt i særlig grad forholde mig til et enkelt af forslagene, nemlig det om VækstFondens uafhængighed, som er den af de foreslåede ændringer, Venstre ser på med størst bekymring.

Lad mig i parentes sige, at de øvrige ting er vi rimeligt forstående over for, og nogle af dem er vi endda meget positive over for, men vi har ét problem, og det er det, jeg godt vil fremhæve, nemlig VækstFondens uafhængighed, spørgsmålet om, om hvorvidt den fortsat skal være uafhængig.

Med det foreliggende forslags tekst mister VækstFonden faktisk sin hidtidige politiske uafhængighed. Det er en uafhængighed, der har været stærkt medvirkende til fondens opnåede styrke, og som baserer sig på at drive fonden på markedsvilkår.

VækstFonden skal efter vores opfattelse fortsat drives på de markedsmæssige vilkår, der netop har gjort den til en succes. Den skal ikke udvikle sig til en statsbank. Vi tror på, at erhvervslivets folk, som leder VækstFonden, er bedre til at prioritere og drive erhvervsvirksomhed, end vi politikere er det. Det har man også fundet ud af i mange andre lande, ja, selv i Rusland har man forladt enhver tanke om kommandøkonomi og planøkonomi.

Disse synspunkter vil vi derfor forfølge i det noget korte udvalgsarbejde, som nu går i gang. Vi håber selvfølgelig, at ministeren er reelt åben for en diskussion af specielt forholdene vedrørende VækstFondens uafhængighed, så fonden fortsat kan virke på et regelbundet grundlag

baseret på et bredt politisk flertal, som det jo hidtil har været tilfældet.

Under udvalgsarbejdet vil vi fra Venstres side også søge at få præciseret nogle af afgrænsningsproblemerne. Jeg tænker her på spørgsmålet om den såkaldte seed capital, at vi altså her sikrer os, at hjælpen går til det specielle problem, der er her, og ikke til alt muligt andet.

Med disse bemærkninger vil vi gå ind i et konstruktivt og forhåbentlig positivt udvalgsarbejde. Det bliver lidt kort, det bliver lidt hektisk, men jeg håber på et godt resultat.

Pernille Sams (KF):

Vi konservative er meget positive over for VækstFonden. Den har gode muligheder og perspektiver i sig, men som med alt andet kan den både bruges og misbruges, alt efter hvilke rammer der bliver lagt.

I sidste folketingssamling gjorde vi klart opmærksom på, at vi fandt, det var en ualmindelig dårlig idé at omdanne VækstFonden til en form for egnsudviklingsstøttekontor. Regeringen besluttede alligevel, at det mere skulle være den geografiske placering end projekternes saglige fremtidsmuligheder, der skulle være afgørende for støttemulighederne. Det var en klar fejl set med vores øjne, og vi opfatter også den fejl som nu manet i jorden med dette lovforslag.

Vi konservative går efter, at arbejdet i VækstFonden skal være mest muligt professionelt med det klare mål at være med til at skabe nye virksomheder og arbejdspladser i Danmark. Jo flere succesfulde projekter, jo bedre, uanset geografien.

For så vidt angår det herværende lovforslag, finder vi det rigtigt at udvide VækstFondens aktivitetsmuligheder mod de mindre og mellemstore virksomheder, specielt de innovative nyere virksomheder f.eks. inden for mediko- og biotek-branchen, for det er både langvarigt og særdeles risiko- og omkostningsfyldt at løbe den slags virksomheder i gang.

Med en mulighed for at kræve tilbagebetaling fra succesprojekter ser det nu ud til, at erhvervsministeren tror, at VækstFonden ligefrem kan komme til at give overskud. Det tror vi nu ikke på. VækstFonden er ikke et ventureselskab og bliver det heller ikke.

Overordnet bakker vi altså op om forslaget hovedmålsætning, og via finanslovaftalen er vi forpligtet til at bakke det element op, hvorefter VækstFonden skal overtage administrationen af

lov om statsgaranti til udviklingsvirksomhed, men der er et helt afgørende element i lovforslaget, som vi ikke kan støtte. Det drejer sig om den store politiske styring, som erhvervsministeren nu vil lægge ind i VækstFonden.

Vi vil både advare imod det og stille ændringsforslag om, at det udgår, medmindre regeringen selv indser, at det er en forfejlet tanke. Det er helt useriøst, at politikere og embedsmænd nu vil tiltage sig magten til at bestemme, hvilke virksomheder der skal kunne få støtte eller lån i VækstFonden. Det er bestemt ikke hverken embedsmænd, ministre eller politikere, der generelt er de bedste til at vurdere fremtidens vindervirksomheder og vinderbrancher mange år frem. Derfor er det også spild af gode muligheder og ressourcer at skrue det sammen med politisk overstyr frem for rent saglige overvejelser.

Der er mange både politikere og embedsmænd, der har ambitioner om at skulle styre eller drive erhvervsvirksomhed, men vi må anbefale, at man i så fald opfylder ambitionerne for ens egne penge og overlader skatteydernes penge, som der her er tale om, til professionelle folk.

Derfor fra vores side: Nej til, at ministeren vil udstikke politisk bestemte rammer, nej til, at ministeren nu vil have en embedsmand med i bestyrelsen, og nej til, at denne skal have en såkaldt call in-beføjelse, således at han kan tage sager fra bestyrelsen med til afgørelse hos ministeren. Men ja til forslagets øvrige dele.

(Kort bemærkning).

Morten Helveg Petersen (RV):

Kan fru Pernille Sams bekræfte, at der på side 12 står: »Det vil dog ikke være muligt at forelægge konkrete enkeltsager for erhvervsministeren til endelig afgørelse,« og tager det ikke noget af brodden ud af fru Pernille Sams' argumentation fra tidligere?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg skal såmænd bare takke fru Pernille Sams for på den klare måde at forklare forskellen på os, der er miljømæssigt engageret, og så Det Konservative Folkepartis erhvervs politik.

For Det Konservative Folkeparti er det sådan, at det eneste, der tæller, er, at der kan tjenes overskud, at man kan få noget profit; det er det, der er det afgørende. For vores vedkommende er det derimod sådan, at det er vigtigt for sam-

fundet, at vi i hvert fald lægger nogle etiske og nogle miljømæssige vurderinger ind, inden vi begynder at putte skatteyderpenge ned i en erhvervsudvikling.

Forskellen på Det Konservative Folkeparti og Enhedslisten er altså, at det ene sted er det bare profitten, der er det vigtige, hos os er det også miljø, etik og beskæftigelse, der er afgørende.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Til hr. Morten Helveg Petersen: Nej, jeg mener ikke, det tager brodden ud af vores holdninger. Vi mener, det er helt afgørende, at det er en uvildig bestyrelse og ikke en politisk bestemt bestyrelse, og at der ikke er call in-beføjelse, sådan at ministeren sidder som et overordnet organ for denne bestyrelse, så det tager ikke spor brodden ud af de kommentarer, jeg har. Vi mener, det er en meget væsentlig ting i det udvalgsarbejde, vi skal have nu om dette her forslag, at den politiske styring kommer væk.

Jeg er da glad for, at også Enhedslisten har opdaget, at der er stor forskel på konservativ og socialistisk erhvervs politik. Det vil man selvfølgelig også kunne se i et forslag som det her. Vi har sandelig masser af miljøpolitik, hvis hr. Frank Aaen skulle være i tvivl om det, men vi mener absolut, det er helt forkert at blande politisk styring ind i en fond som denne, som i den grad skal være erhvervsrettet, og som skal sørge for, at det er de bedste projekter, der får støtte.

Sidste år så vi, hvordan hr. Frank Aaen og hans ligesindede gjorde det til et egnsudviklingskontor i stedet for et erhvervs kontor, og den slags ting synes vi er væsentligt at få forhindret. Det er ikke afgørende for os, om et projekt placeres i Nordjylland, i Nordsjælland eller på Sydsjælland. Det vigtige er, at projektet er godt, og at det kan skabe fremtidige arbejdspladser i Danmark.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Til det med egnsudviklingsstøtte vil jeg sige, at det kan jeg altså overhovedet ikke genkende, men jeg vil da gerne sige, at hvis det er det, vi på et tidspunkt kunne blive enige om at gøre herinde, nemlig i særdeleshed at støtte erhvervsudviklingen i de svage områder som Bornholm, Lolland, Nordjylland og Vestjylland, dér, hvor der er mangel på erhvervsudvikling, vil vi sådan set gerne være med til det.

Men det, der var diskussionstemaet før, var det med miljøpolitikken. Her vil jeg bare sige til fru Pernille Sams – hvis hun kan høre det – at jeg ikke kan bekræfte, at De Konservative har en masse miljøforslag. Jeg kan tværtimod bekræfte, at hver eneste gang der er stillet et forslag her i Folketinget om at tvinge erhvervslivet til at gå ind for miljøet, vil Det Konservative Folkeparti bekæmpe det med næb og kløer. Hver eneste gang Dansk Industri er blevet stillet over for et miljøkrav her i Folketinget, har Det Konservative Folkeparti været imod, og det er lige præcis det, der er Det Konservative Folkepartis miljøpolitik. Det er ingenting.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg har svært ved at forstå, hvad fru Pernille Sams har imod egnsudviklingskontorer. Det kan vel ikke være, fordi fru Pernille Sams bor i Nordsjælland, at det kan være særlig uhen-sigtsmæssigt med egnsudviklingskontorer?

Jeg synes faktisk, det ville være helt fint, hvis man havde en overordnet instans, som også tager den slags hensyn sammen med etik og miljø. Det er rigtig fint. Vi må nemlig ikke have egnsudviklingsstøtte nu om dage, men det her kunne da være en måde, hvorpå man også kunne fremme en regional udvikling i landet, som på mange måder er ved at løbe af sporet i øjeblikket, så jeg kunne faktisk have idé om at fremsætte et ændringsforslag til lovforslaget, hvoraf det fremgik, at man også skulle tage egnspolitiske hensyn.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Christine Antorini som ordfører.

Christine Antorini (SF):

SF støttede i sin tid etableringen af VækstFonden. Vi synes, det er en god idé med en fond, der har til formål at yde lån til typisk forskningstunge udviklingsprojekter, hvor investeringen først giver afkast over en årrække. Det er en type investeringer, som det nærmest er umuligt at få stillet risikovillig kapital til rådighed for gennem bankerne.

Problemet med VækstFonden er, at den har haft en tendens til at støtte de store virksomheder og de relativt sikre investeringer frem for det usikre, men desto mere nyskabende. Samtidig har VækstFonden også i en periode lukket kassen i over for f.eks. biotek-virksomheder, fordi der var for mange små, nye innovative

virksomheder inden for dette område, også selv om det er her, der er vækstmuligheder i øjeblikket.

Derfor støtter SF også forslaget fra erhvervsministeren om, at en repræsentant for Erhvervsministeriet bliver medlem af bestyrelsen, og at dette medlem også kan begære principielle, og jeg vil godt understrege, at det er principielle, spørgsmål forelagt erhvervsministeren til endelig afgørelse.

At det ligefrem skulle være sovjetisk plan-økonomi, som hr. Svend Erik Hovmand fik det udlagt som, har jeg altså svært ved at se, især når der rent faktisk har været kritiske sager i forhold til den uafhængige VækstFonds bestyrelse på den måde, at man har lukket for relevante investeringer.

SF støtter også i forhold til de meget risikovillige investeringer, at VækstFonden ud over at få tilbagebetalt lånet kan kræve at få en overskudsafhængig betaling for projektet.

Endelig støtter SF, at VækstFonden fremover kun giver lån til små og mellemstore virksomheder.

Jeg har et par spørgsmål til ministeren. For det første vil jeg gerne bede ministeren om at uddybe, hvordan VækstFonden vil bede virksomheder, innovationsfonde og udviklingsselskaber oplyse om de miljømæssige og etiske overvejelser. Er det bare en god hensigtserklæring, eller er det gennem krav om miljøregnskaber eller etiske regnskaber, eller hvordan skal denne henstilling egentlig forstås?

Jeg vil også spørge ministeren om, hvor meget erhvervsministeren vil styre de årlige beløb, som fonden kan disponere over til de enkelte aktiviteter, f.eks. ved at lukke for biotek-virksomheder, hvis der er særlig mange af dem – hvad jeg ikke håber, hvis det er dér, væksten sker – eller hvis der er en geografisk skævvridning. Her har der jo været en lidt underlig debat, synes jeg. I SF mener vi bestemt ikke, at det skal være en egnsudviklingsvækstfond, men det skal være dér, hvor de spændende investeringer ligger.

Til sidst vil jeg bede ministeren kommentere høringsvarene fra Dansk Industri og Håndværksrådet. Er det rigtigt, at der kan være mulige habilitetsproblemer, hvis VækstFonden investerer i udviklingsselskaber?

Egil Møller (DF):

I lovforslaget foreslås en ændring af VækstFondens målgruppe til fremover alene at være

små og mellemstore virksomheder. Kan ministeren forklare, hvor grænsen går mellem mellemstore og store virksomheder?

Der er i lovforslaget taget sigte mod at hjælpe mindre og nyere virksomheder i bestræbelserne for at udvikle og sælge nye og gerne miljøvenlige produkter. Der er ligeledes i lovforslaget givet mulighed for, at VækstFonden i succes tilfældene får tilbagebetalt sin investering plus en betaling i form af en basisrente og en omsætnings- eller overskudsafhængig betaling. Det medfører, at den øgede tilbagebetaling vil kompensere VækstFonden for den relativt store risiko, der er på denne type produkter.

Der lægges op til en udvidelse af VækstFondens bestyrelse med et medlem fra Erhvervsministeriet. Vil ministeren bekræfte, at dette medlem i samarbejde med den øvrige bestyrelse vil sikre, at fonden bliver uafhængig af politisk styring? Det er uhyre vigtigt, at fonden kan reagere hurtigt på nye, gode projekter, længe inden de kommer til politikernes kendskab. Af betydning for virksomheder, der kan komme i betragtning, vil være et uoverskueligt bureaukrati, hvor der bruges megen tid til at udfylde ansøgninger og rapportering. Har ministeren tænkt over en regelforenklning på dette område?

Med disse bemærkninger vil vi i Dansk Folkeparti følge udvalgsarbejdet.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Fru Annie Lunde Hansen som ordfører.

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg skal her meddele, at da CD's ordfører, fru Sonja Albrink, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre CD's holdninger til forslaget.

CD støtter intentionerne i forslaget. VækstFonden har haft en stor betydning for erhvervslevet i Danmark. Med dens nye udformning tror vi i CD, at den kan blive endnu bedre. Det er vigtigt, at iværksætteren får en kapitalindsprøjtning, så der bliver skabt nye virksomheder, så der bliver skabt arbejdspladser, så der bliver skabt skatteindtægter, så vi får råd til et velfærdssamfund. Det er erhvervslevet, vi alle sammen skal leve af, selv om det nogle gange virker, som om nogle mener det modsatte i Folketinget.

VækstFonden er blevet kendt og værdsat i erhvervslevet, fordi den er fleksibel og har vist evne til at støtte lovende projekter. Derfor er CD også meget betænkelig ved et af elementer-

ne i forslaget, og det drejer sig om VækstFondens selvstændighed.

CD er imod, at ministeren skal have forelagt principielle spørgsmål. Det er et brud med uafhængigheden. Vi skulle nødig ødelægge den troværdighed, der er om VækstFonden, og jeg kan ikke forstå, at man sætter nogle rammer for VækstFonden, som man ikke tror på VækstFonden kan administrere. CD mener, at vi skal sætte nogle klare retningslinjer op for VækstFondens arbejde og så lade en uafhængig bestyrelse varetage opgaverne.

På CD's vegne skal jeg udtrykke mit håb om, at der bliver en fornuftig dialog i udvalget.

Morten Helveg Petersen (RV):

VækstFonden spiller i dag en central rolle i den danske innovationspolitiske indsats, bl.a. ved at bidrage med kapital til risikofyldte projekter.

I den mere teoretiske litteratur fremhæves små og mellemstore virksomheder ofte for at være mere innovative end store, ofte vækstkonsoliderede virksomheder. Men små og mellemstore virksomheder kan i mange tilfælde have større finansielle barrierer i forhold til at igangsætte projekter med forholdsvis store risici end store virksomheder, der ofte har lettere adgang til denne type kapital. Forslaget retter sig mod at gøre disse barrierer mere overkommelige.

En gennemførelse af forslaget betyder for det første, at VækstFonden nu får mulighed for at indskyde ansvarlig kapital i innovationsfonde og udviklingselskaber, som investerer i nye små, innovative virksomheder. Samtidig får VækstFonden også mulighed for at stille garanti for udviklingselskaberne, der investerer i små innovative virksomheder. Dermed får mindre, innovative virksomheder lettere adgang til risikovillig og tålmodig kapital i de tidlige udviklingsfaser, naturligvis under forudsætning af, at markedet ikke på egen hånd kan generere den type kapital.

Det Radikale Venstre hilser denne del af forslaget velkommen. Færre barrierer for mindre innovative virksomheders adgang til seed capital eller seed money er efter vores mening afgørende for, at unge og innovative virksomheder kan vokse sig større og stærkere. Dette er positive effekter i form af flere igangsættere, en mere sammenhængende innovationspolitik, innovative miljøer, flere virksomheder i brancher med et potentielt større økonomisk afkast.

Det har været diskuteret, om VækstFonden fremover vil blive underlagt en større grad af

politisk kontrol eller styring fra Erhvervsministeriets side, end det er tilfældet i dag. For Det Radikale Venstre er det vigtigt, at en sådan kontrol begrænser sig til de principielle spørgsmål. Intentionen er ikke og kan ikke være, at Erhvervsministeriet skal blande sig i den daglige virksomhed i VækstFonden. Det er ingen tjent med.

Principielt finder vi i Det Radikale Venstre, at institutioner, der råder over offentlige midler, også må finde sig i en vis interesse fra politikerne. Alt andet ville være mærkeligt.

Forslaget betyder i øvrigt mindre ændringer i ligningsloven, således at den medfinansiering, VækstFonden yder, også skattemæssigt behandles som lån. Alt i alt er der mange positive elementer i det her forslag.

Vi glæder os til udvalgsbehandlingen, og Det Radikale Venstre er positivt over for lovforslaget.

Frank Aaen (EL):

Vi er i Enhedslisten positive over for forslaget, og det er vi ikke mindst, fordi vi føler, at regeringen har lyttet til et synspunkt, som vi har fremført, siden vi kom i Folketinget, nemlig at skal der gives erhvervsstøtte, skal der knytte sig betingelser til erhvervsstøtten i form af krav om miljømæssige, krav om etik, krav om beskæftigelse. Derfor blev vi selvfølgelig meget tilfredse, da vi læste, at det skal oplyses, hvilke miljømæssige og etiske overvejelser en virksomhed har gjort sig, hvis de ønsker at få en medfinansiering.

I forlængelse af det er det naturligvis ikke nok, at man bare meddeler, hvad det er, man har af miljømæssige og etiske overvejelser, hvilke aspekter der er af den type i et givet projekt, man søger støtte til. Det skal selvfølgelig også have konsekvenser, hvis det er sådan, at der kommer noget, der ikke er hensigtsmæssigt, ikke er ønskeligt. Det skal indgå i vurderingen af en låneansøgning, hvad der ligger på miljøet, hvad der ligger på det etiske område.

Vi mener sådan set generelt, at det burde være sådan, at de intentioner, der følger af Folketingets øvrige lovgivning og vedtagelser, skal indgå i en vurdering af, om et projekt skal have støtte. Vi mener, at det bør være klart, at produktion, der skader miljøet, ikke kan få støtte, f.eks. udvikling og produktion af nye fancy sprøjtegifte. Og sundhedsfarlig produktion, f.eks. det, som vi debatterer i de her dage, med udvikling af legetøj, der indeholder blødgørings-

midler, og som børnene putter i munden, kan ikke få støtte. Udvikling af våbenproduktion kan efter vores opfattelse heller ikke få støtte.

Vi ønsker altså, at det bliver sagt mere eksplicit, at man altså ikke bare kan indsende nogle ønsker og lade dem følge af nogle papirer om, hvilke miljøaspekter, hvilke etiske aspekter der ligger bag projektet, men at det også eksplicit kan få konsekvenser, hvis der søges om projekter, som er i modstrid med det, vi i øvrigt vedtager og prøver at forfølge af politiske mål her i Folketinget.

Thorkild B. Fransaard (FP):

Loven er rettet mod små og mellemstore virksomheder, står der i lovforslaget. Nu er det jo sådan, at her i Danmark har vi kun små og mellemstore virksomheder.

Begrundelsen for at ændre loven fremgår tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, nemlig at VækstFonden siden dens tilblivelse faktisk har været meget lidt brugt. Den har kun givet garantier i ganske få tilfælde, og i de få tilfælde, der har været, har det været nogle enkelte store projekter. Det har altså ikke haft den største interesse ude blandt de små og mellemstore virksomheder, som der tales om, derude, hvor ideerne i de fleste tilfælde kommer frem. Der har man ikke haft den store interesse i det her.

Men for at opretholde loven vil man nu ændre den, så fonden nu kan skabe direkte udviklingsvirksomheder, som kan hjælpe dem, der nu kommer med en idé, for at få brugt de skatteyderbetalte penge, som fonden råder over.

Læser man videre i bemærkningerne, ja, så regnes der med, at kun ca. 10 pct. af de projekter, man medfinansierer, bliver til noget. De 90 pct. opgives.

På den baggrund mener Fremskridtspartiet ikke, at der er grund til hverken at opretholde den lov, vi her behandler i dag, eller at lave en ændring af loven. Fremskridtspartiet mener faktisk, at loven om VækstFonden blev skabt for administrationens skyld og ikke for erhvervslivets skyld. Den opfattelse har vi stadig væk.

I Fremskridtspartiet er vi overbevist om, at de, der er bedst til at skabe noget, hvad enten det er små opfindelser, eller det er store udviklingsprojekter, er de mennesker, der kommer med ideen sammen med den ekspertise, man nu kan finde inden for de forskellige områder i det private erhvervsliv.

Med hensyn til finansieringen er vi af den opfattelse, at det er et mellemværende mellem de privatpersoner og de virksomheder, der kommer med de gode ideer, og deres pengeinstitutter. Det er jo sådan i dag, at pengeinstitutterne, hvad enten de er store eller små, har nogle meget dygtige rådgivere på det område. Det havde de ikke for år tilbage, men det har de i dag. Vi er overbevist om, at de, der får ideen, og de pengeinstitutter, der er med til finansieringen, bedst kan føre en idé ud i livet. Den opfattelse har vi stadig væk. Det har nu engang altid være sådan, at det er lysten, der driver værket, og det gælder fortsat.

Som ændringen til lovforslaget er fremlagt her i dag, kan vi ikke støtte det, men om man skulle gå ind i en helt anden tankegang, f.eks. hvis en fra det private erhvervsliv eller en privatperson sammen med sit pengeinstitut går i gang med at udvikle en idé, og man på en eller anden måde kan give en rentegaranti eller hjælpe den vej, så vil vi se positivt på det.

Men en offentlig VækstFond, der er styret af det offentlige, som den her, kan vi ikke støtte.

Ole M. Nielsen (KRF):

Helt modsat den sidste ærede taler er vi rigtig glade for VækstFonden i Kristeligt Folkeparti. Det var vi, da den blev startet i 1992, og vi er derfor også glade for, at den har udviklet sig og er så velanskrevet, som den er blevet.

Vi bryder os heller ikke om styring. Vi tror simpelt hen ikke, at politikere er gode nok til at forudse og have fornemmelse af, hvad retning man skal styre i, men vi ønsker at støtte de initiativer, der opstår, og de skal selvfølgelig vurderes på et kvalificeret grundlag, og det tror vi på at en bestyrelse, som den man har haft, er i stand til.

Det betyder jo ikke, at der ikke kan være grund til at ændre ved forudsætningerne ved loven, og vi er generelt meget positive over for den lovændring, der sker her.

Vi er også meget positive over for, at det nu bliver indskrevet, at man skal tage miljøpolitiske og etiske hensyn, men der kunne faktisk i den samme linje lige så godt stå miljø, etik og egnsudvikling, uden at det behøvede at være for styrende.

Så er vi selvfølgelig positive over for, at små og mellemstore virksomheder skal have fortrinsret, men det er jo lidt et spørgsmål om, hvorvidt vi har noget i Danmark, der er større end mellemstore. Det har vi ikke set med inter-

nationale øjne, og jeg ved ikke, om man helt skal udelukke større danske virksomheder.

Så er vi lidt usikre på, hvad meningen egentlig er med at give VækstFonden sådan en slags status af en ny bank med administrationsopgaver. Vi er lige ved at nedlægge Hypotekbanken i den her tid, og nu overflytter man så opgaver fra Erhvervsfremme Styrelsen til VækstFonden. Jeg vil gerne høre ministerens redegørelse for, hvad baggrunden egentlig er for det. Det kan vel lettest give en enstrenghed, som måske ikke absolut er så hensigtsmæssig. Vi ser meget gerne mangfoldighed.

Og så må vi spørge: Har den nuværende ledelse ikke gjort det godt nok? Hvad er meningen med, at man skal have den her stærkere politiske styrelse? Som før sagt er vi ikke helt sikre på, at politikere, hverken den nuværende minister på området eller folketingsmedlemmer, er i stand til at forudse de udviklingsmuligheder eller de udviklingstendenser, man skal støtte. Det tror vi faktisk at erhvervslivets folk er gode nok til, når man har lavet det kommissorium, som de skal arbejde efter. Det er jo det, man så bl.a. forstærker ved at indskrive sådan nogle ting som etik og miljøhensyn, der skal varetages.

Vi er positive over for loven og vil arbejde med på den, men vi tror nu nok, at der skal laves nogle få ændringsforslag.

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Først og fremmest skal jeg sige tak til de mange ordførere, der, uanset hvad deres konklusion måtte blive, er positive over for forslaget intentioner.

Det er jo også et spændende forslag, som fortsætter den udvikling, som har været i gang i det sidste år, hvor der er blevet satset ganske meget på, at også Danmark kommer med på det område, hvor vi øger virksomhedernes, erhvervslivets, adgang til kapital på de områder, hvor der er vanskeligheder. Og de områder, hvor der er vanskeligheder, er selvfølgelig især for de små og mellemstore virksomheder og for de udviklere, der sætter sig for på grundlag af en idé, en opdagelse, at sætte en virksomhed, en produktion i gang.

Jeg vil ikke takke ordførerne sådan en for en, men mere komme ind på de enkelte emner, der har været rejst.

Jeg synes, det har været karakteristisk, at der fra en række ordførere fra højre side har været sat spørgsmålstegn ved det, man kalder politisk

styring, og jeg tror også, at vi fik genkaldt den sovjetiske tidsalder, og vi fik også begrebet statsbank nævnt. Jeg vil gerne her slå fast, at der ikke er tale om en finansiel institution.

Al forveksling med noget, der minder om en bank, kan man godt glemme alt om. Der er ingen finansielle institutioner, der ville drømme om at operere med 60 pct.s tab. Jeg synes, at de pågældende, der mener, at vi udvikler det til en statsbank, skal prøve at se, om de kan få nogen til at købe denne her spændende statslige bank. Jeg tror ikke, man ville binde an med det.

Det er ikke en finansiel institution, det er en offentlig statslig erhvervsfremmeinstitution, hvor vi nu samler en lang række af de initiativer, som vi fra regeringens side finder er afgørende for at skabe en kompetent adgang til kapitalen.

Deri ligger i øvrigt delvis et svar til hr. Egil Møller, som spørger til forenkling. Dertil kan jeg sige, at overflytningen af udviklingsselskaberne, som jo hidtil har været administreret af Erhvervsfremme Styrelsen, til VækstFondens regi, hvor man i forvejen har med vækstvirksomheder at gøre, vil være en administrativ forenkling, som er ganske overordentlig fornuftig efter min mening, og som vil betyde, at vi kan få den gruppe mennesker med de kompetencer samlet ét sted i stedet for at skulle have dem flere steder inden for offentligt betalt regi. Så nu samler vi kompetencerne i VækstFonden.

Jeg vil vende tilbage til den statslige styring, som jo altså på dette punkt bliver mindre, og minde om, at udviklingsselskaberne, som vi har kunnet sidde tæt med i en statslig styrelse, ifølge forslaget bliver lagt ud til VækstFonden.

Det er ikke meningen – jeg synes, det måske er lidt ærgerligt at skulle stå og sige det her, for det fremgår meget, meget klart af forslaget – at hverken Erhvervsministeriet og dets øjensynlig meget ubehagelige embedsmænd eller ministeren, hvilken karat ministeren så end måtte have, disse dystre personer, skal bestemme over, hvilke markeder der nu kan anses at ville udvikle sig som positive, hvilke virksomheder der ville kunne byde på vækstmuligheder, eller hvilke projekter der er mest perspektiv i.

Det kan skyldes, at man ikke grundigt nok har læst alle bemærkningerne. Det kan der jo være visse undskyldninger for, for vi har meget andet at sætte os ind i, og den undskyldning vil jeg så gerne lade nogle slippe af sted med. Men jeg ved, og det kan jeg se fra avispolemik, at der er nogle, der har tilsvarende synspunkter, og

her henviser jeg til en kronik i Børsen i dag, hvor en ansat i Dansk Industri mener det samme, nemlig at det ikke skal være politikere eller embedsmænd, der skal finde fremtidens vindere. Nej, det skal det ikke, det er heller ikke meningen, det er der heller ikke lagt op til, og det ved den pågældende ansatte i DI godt.

Det er lidt ærgerligt, og når jeg siger, det er ærgerligt, så er det, fordi vi jo ikke behøvede den slags forvridninger i debatten. Vi kunne jo tale om det, der er regulært af forslaget, og ikke finde på noget, som man kan være kritisk over for.

Meningen er, at VækstFondens bestyrelse skal lave en overordnet plan for prioritering mellem de nu flere vækstordninger, som VækstFonden kommer til at arbejde med, og give denne handlingsplan til erhvervsministeren, som må formodes at godkende den, medmindre erhvervsministeren måtte have meget gode argumenter for at gøre noget andet.

Disse meget gode argumenter vil jeg forestille mig, man meget hurtigt vil blive afæsket i et samråd i Folketingets Erhvervsudvalg. Det synes jeg er en meget fin måde at formalisere den politiske overordnede stillingtagen på i fortsættelse af en lovgivning, som immervæk indebærer, at vi har et par milliarder ude i et regi, som ellers ligger meget langt væk.

At vi fra Folketingets side via den ansvarlige minister kan give meldinger i tilfælde af, at der skulle være en modsætning i forhold til det, der lægges op til fra VækstFondens bestyrelse, vil være den reelle og formelle adgang.

Jeg synes ikke, det er acceptabelt, sådan som det har været. Vi har måttet have konsulentundersøgelser, som VækstFondens bestyrelse har måttet sidde – det er ikke dem, der har bestilt dem, det har været os, enten via Folketinget eller på erhvervsministerens eget initiativ – og læse i avisen eller i konsulentundersøgelser, hvad konsulenter, henholdsvis politikere og ministre mente om de forskellige hints, der var.

Det har ført til, at VækstFonden har måttet prioritere ganske meget anderledes først den ene vej og så den anden vej på grundlag af ganske uformelle, pressebaserede viderebringelser af, hvad et flertal i Folketinget og regeringen mente. Jeg synes ikke, det er acceptabelt, og det er i det lys, man skal se ønsket om, at vi i lovgivningen fastsætter en hel regelret mulighed for overordnet og principielt at kunne give meldinger fra politisk hold, som er ansvarlig for de økonomiske midler. Jeg synes altså ikke, det

stemmer med en forsvarlig kombination af ministeransvaret og det frie og kompetente arbejde i VækstFonden med markeder, virksomheder og produkter. Det er i øvrigt i klar overensstemmelse med, hvordan vi optræder i forhold til andre større fondsdannelser med større offentlig kapital.

Jeg har af gode grunde ikke haft mulighed for at undersøge enhver form for offentlig fond, men jeg kan sige, at i de fondsdannelser og de rådsordninger, der kendes inden for Erhvervsministeriets område, har vi nogle bestemmelser – det er så den anden del af den her politiske indflydelse – nemlig call in-beføjelsen. Der har vi noget tilsvarende. Ikke fordi den bliver brugt, men fordi der skal være en regelret mulighed for, at dette Folketing, som vedtager lovene, også kan holde ministeren fast på det ansvar, der følger af lovene. Det er der ingen mulighed for i dag.

Fru Pernille Sams fik det udtrykt sådan, at det var useriøst, hvis politikere og embedsmænd skulle kunne finde fremtidens vindere. Det var næsten en direkte oplæsning af den før-omtalte kronik. Fru Pernille Sams fortsatte med, og det var vist for egen regning, at tage sager med til ministeren.

Se, der er ikke tale om, at der gennem Erhvervsministeriets påtænkte medlem af VækstFondens bestyrelse skal kunne tages sager med til ministeren. Nej, det kan man kun på overordnede og principielle områder, hvor der måtte være tale om en ganske afgørende principiel beslutning, f.eks. diskussionen om retningslinjer på det miljømæssige eller etiske områder. Og det vil være en foreløbig besvarelse til fru Christine Antorini og delvis også hr. Frank Aaen, der spurgte til det. Det skal jo ikke bare være et stykke papir, VækstFonden skal modtage, og så skal det proppes op på en eller anden måde. Nej, det skal være noget, hvor der selvfølgelig også er en konsekvens, hvor det indgår i vurderingen. Men det er jo vigtigt.

Sådan en fastlæggelse kunne være en så principiel afgørelse, at man ville finde lejlighed til at tage denne afgørelse ind til ministeren. Men det er ikke et spørgsmål om, at politikere og embedsmænd skal kunne finde fremtidens vindere. Nej, det er et spørgsmål om at finde de regulære arbejdsvilkår, som en vækstfonds bestyrelse skal arbejde under.

Det er ikke hensigtsmæssigt at vedtage det i lovform meget detaljeret. Det er lidt et svar til fru Annie Lunde Hansen. For en væsentlig be-

grundelse for at lave en rammelov og ikke skrive detaljerne i en lov, er, at hvis vi skrev det i en lov, ville der komme unødige begrænsninger på bestyrelsens muligheder for at sikre en fleksibel og markeditilpasset aktivitet i VækstFonden.

VækstFonden skal have muligheder for inden for lovens rammer at kunne tilbyde virksomheder produkter, hvor der opnås en optimal erhvervsfremmeeffekt. Det er det, VækstFonden skal kunne, det er det, VækstFonden skal kunne inden for en relativt vid ramme i lovgivningen.

Det er ikke hensigtsmæssigt at gå detaljeret til værks, for vi er jo nemlig ikke så gode til det. Vi ville heller ikke, hvis vi skulle være det i lovgivningen, være så præcise, at vi kunne styre det hele. Så blev det galt, kan jeg garantere. Derfor er det en rammelov, som i høj grad giver VækstFonden muligheder for at arbejde. En bred lov.

Der blev stillet spørgsmål, og det blev nærmest påstået, at nogle skulle have lavet en egnsudviklingsbank. Jeg tror, det var fru Pernille Sams, der beskyldte hr. Frank Aaen og hans ligesindede – jeg ved ikke, om det var en venlig betegnelse, men det kan man jo vælge at opfatte den som – for at sige, at man ville vedtage, at VækstFonden skulle tage særlige regionale hensyn. Det vil jeg gerne sige, at det skal VækstFonden ikke, og det er også en besvarelse til hr. Ole M. Nielsen.

Jeg mener ikke, at det vil være ordentligt at indbygge en sådan begrænsning i VækstFondens arbejde, således at man skulle fordele på denne eller hin måde ud over landet. Nej, VækstFonden skal bedømme markedet. Den skal bedømme virksomhederne. Den skal bedømme projekterne ud fra, om der er vækstmuligheder, om der er perspektiv, styrke og overbevisning i dem, og ikke ud fra spørgsmålet, om de ligger i den ene eller den anden landsdel.

Når vi så vælger at lægge op til, at der skal være en begrænsning, så det ikke er de store virksomheder – sådan nogle har vi dog alligevel nogle af, vil jeg gerne sige til hr. Fransgaard – men de små og mellemstore virksomheder, er det, fordi det er dem, der har særlig vanskeligt ved at skaffe kapital på markeds-mæssige vilkår. Det er det, vi så har som offentlig opgave. I øvrigt er det ikke sådan en meget, meget sådan socialistisk opfindelse. I mange andre lande har man for længst set i øjnene, at det er nødvendigt at lave noget sådant, og jeg vil sige, at i mange, mange andre lande har man en helt an-

den politisk styring, end der lægges op til her. Der lægges faktisk op til, at der skal være et politisk ansvar og ikke meget mere.

Fru Christine Antorini spurgte til noget, der kunne opleves lidt i samme boldgade, nemlig hvordan man ville kunne styre beløb i forhold til, hvis der måske kunne være mange biotekvirksomheder, eller hvis det var geografisk skævt. Jeg synes stadig, at VækstFondens bestyrelse – det er også det, der ligger i lovforslaget og i den gældende lov – skal styre efter det, jeg sagde før: Hvor er vækstpotentialet efter VækstFondens opfattelse det største? Hvor i projekterne er der mest perspektiv og styrke og overbevisning? Så kan det være, at de bliver geografisk skævt fordelt, det kan være, at de bliver branchemæssigt skævt fordelt, men sådan vil udviklingen formentlig også vise sig.

Så spurgte fru Christine Antorini også til bemærkningerne fra bl.a. DI om habilitetsproblemer i udviklingsselskabsengagementerne. Jeg vil gerne se på, hvilke konflikter der kunne være i forhold til det, at man kunne indskyde ganske meget kapital. Hvor meget ville man så have indflydelse for? Det vil jeg foreslå at vi får lejlighed til at drøfte i det videre arbejde og også får lejlighed til at svare præcist på i udvalget i forhold til de enkelte elementer i høringssvarene.

Jeg tror, jeg har været rundt om de problemstillinger, der er rejst, og jeg vil sige, jeg håber, at vi med en læsning af bemærkningerne meget nøje med hinanden og også ved en præcisering af nogle af de ting, der måtte stå, og det er nødvendigt, kan jeg se på baggrund af de meldinger, der er kommet fra nogle sider i dag. Så der er grund til at finde frem til en løsning af dette forslag, hvor vi vil kunne skabe nye vækstmuligheder og bedre adgang til kapital for de virksomheder, som vi udvikler til den fremtid, vi også skal leve i.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse,

betrakter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 92: Forslag til lov om ændring af lov om udstykning og anden registrering i matriklen samt lov om landinspektørvirksomhed m.m. (Privatisering af de sønderjyske landinspektørkontorer).

Af by- og boligministeren (Jytte Andersen). (Fremsat 18/11 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lone Møller (S):

Siden genforeningen i 1920 har Sønderjylland haft sit eget statslige matrikelvæsen, hvor matrikulære arbejder er udført af Kort- og Matrikelstyrelsens afdeling i Sønderjylland. Opgaven har været varetaget af lokale statsansatte landinspektører og andre medarbejdere i fire kontorer, placeret i Haderslev, Aabenraa, Sønderborg og Tønder.

Baggrunden for denne konstellation ligger helt tilbage i det tidligere tyske system fra før genforeningen. I resten af landet løses de matrikulære opgaver i marken af privatpraktiserende landinspektører, som har beskikkelse og samtidig har eneret på at udføre opgaverne.

Dette lovforslag indebærer, at man ophæver den statslige eneret på at løse matrikulære opgaver i Sønderjylland og overlader opgaverne til de privatpraktiserende landinspektører. Man bevarer dog et kontor i Aabenraa til at samle de tilbageværende aktiviteter i landsdelen.

Baggrunden for lovforslaget er jo lang. I 1988 udarbejdede den daværende regering en plan for afbureaukratisering, hvori der indgik et forslag om privatisering af de sønderjyske landinspektørkontorer. Det matrikulære system i Sønderjylland var imidlertid opbygget på en anden måde end det øvrige danske system. Der var betydelige forskelle teknisk og registreringsmæssigt, og opgaverne kunne ikke uden videre overlades til privatpraktiserende landinspektører.